

Karolinska
Institutet

Vad avgör om vi blir sjuka eller håller oss friska?

Cecilia Magnusson

Leg. läkare, professor i folkhälsoepidemiologi

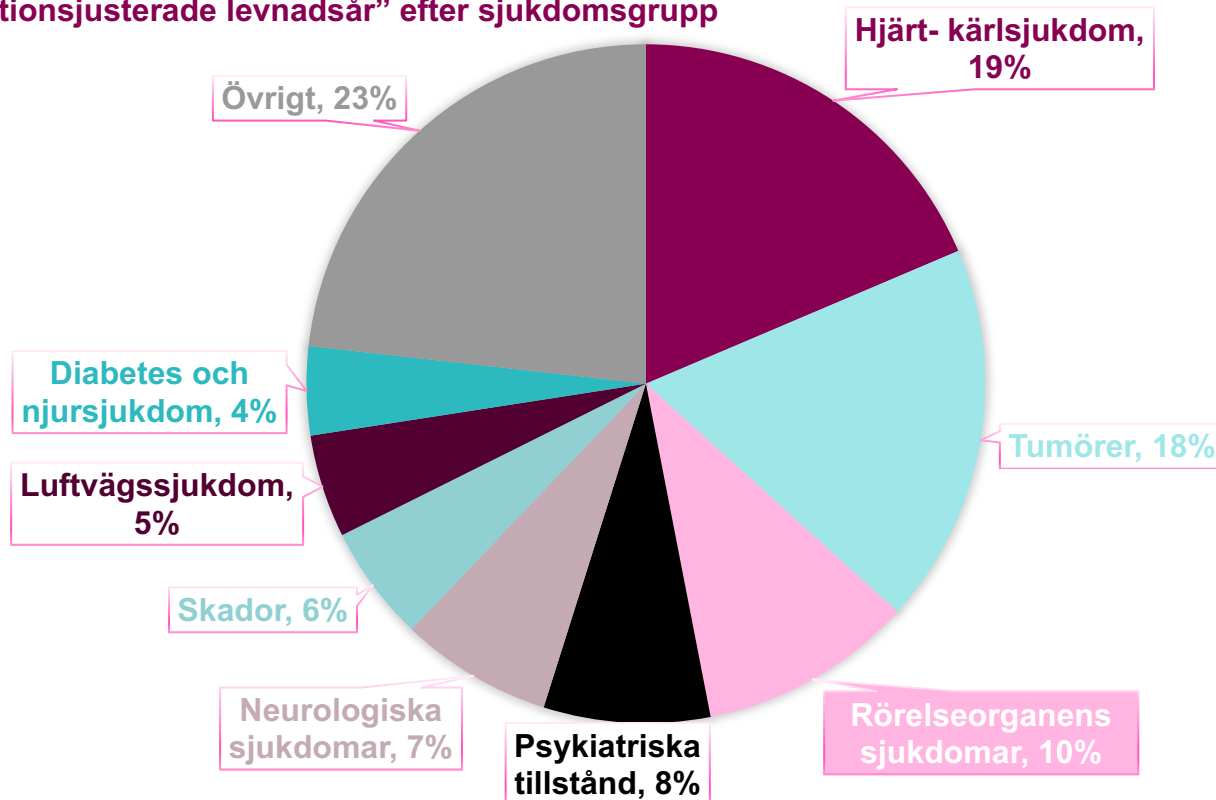
Institutionen för global folkhälsa

Sjukdomsbörda i Sverige 2019

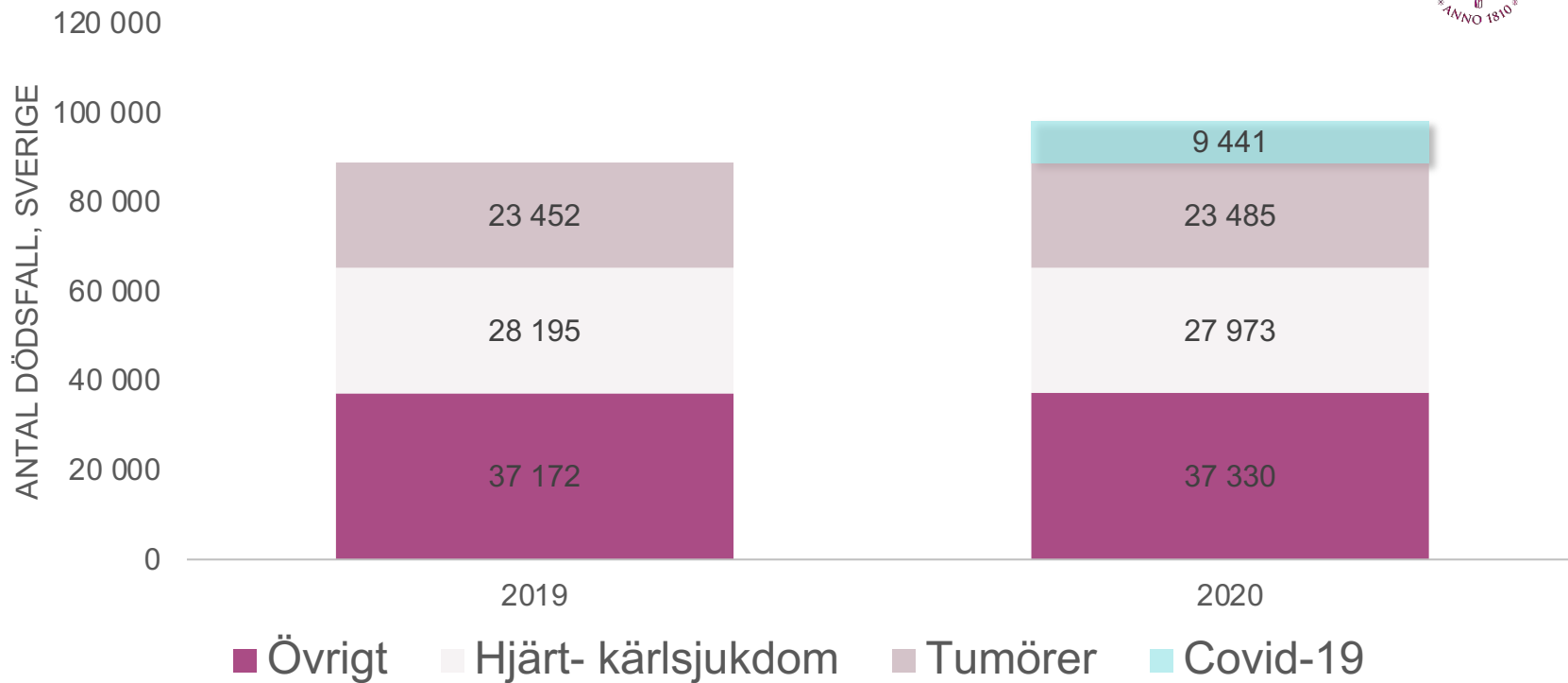
Förlorade “funktionsjusterade levnadsår” efter sjukdomsgrupp

Karolinska
Institutet

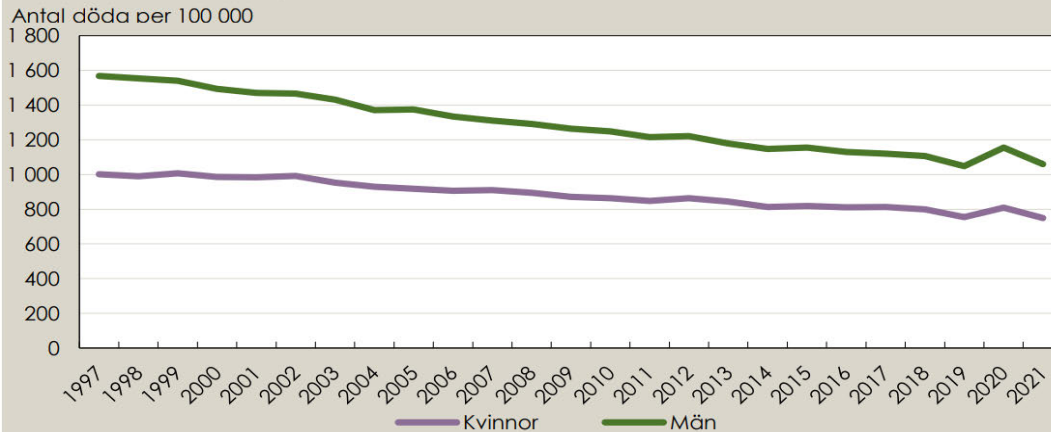

Sedan kom Covid-19...

Vi lever längre!

Figur 1. Mortalitet kvinnor och män. Ålderstandardiserade dödstal per 100 000 invånare, år 1997–2021.

Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen

Är det *sjukvården* som avgör om blir sjuka eller håller oss friska?

Förklaringen bakom den drastiskt minskade dödligheten ($\approx 70\%$)
i ischemisk hjärtsjukdom i höginkomstländer:

PREVENTION

Befolkning

48% (95 % CI 19-73%)

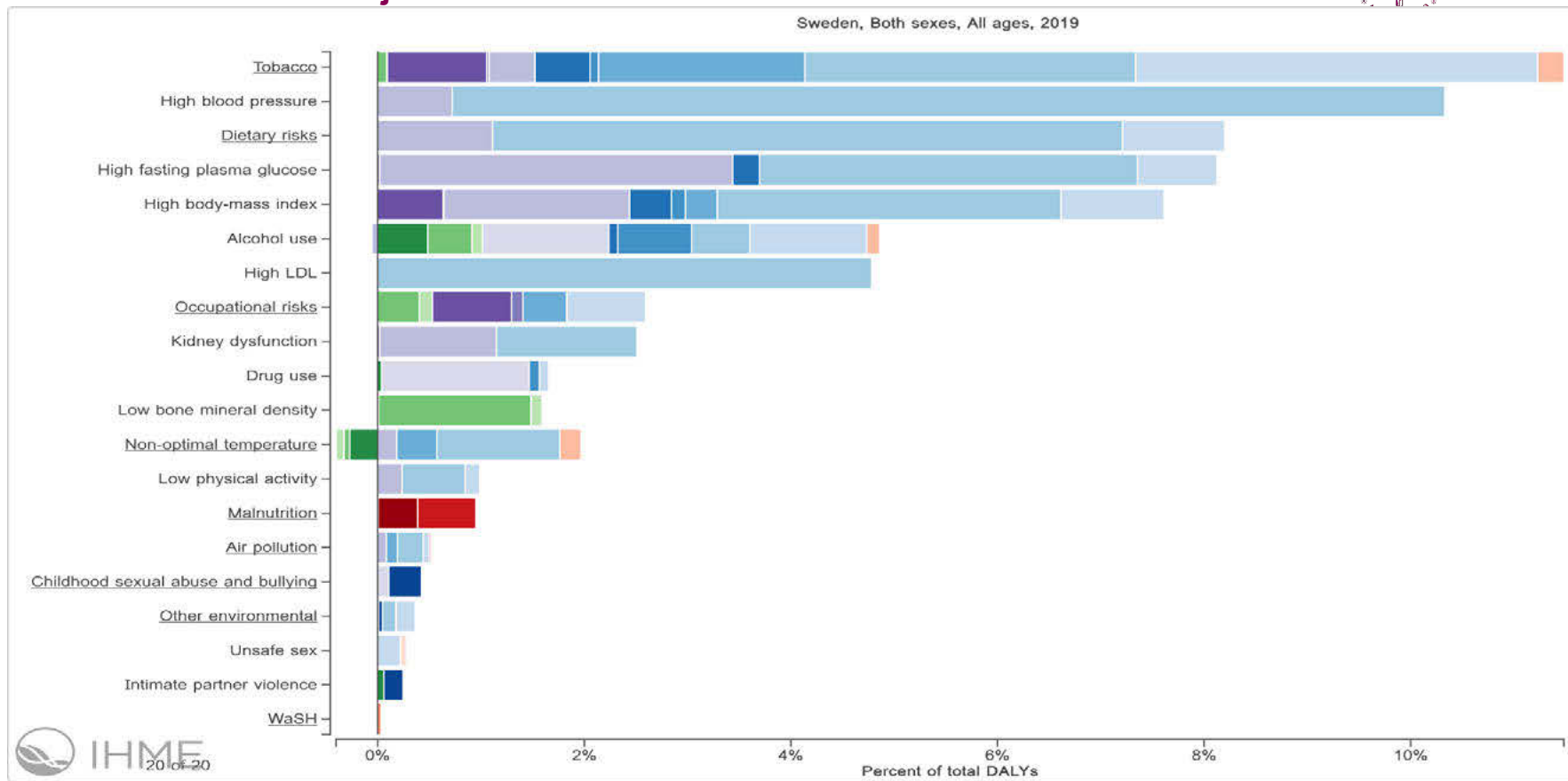
MEDICINSK
BEHANDLING

Patienter

42% (95 % CI 25-56%)

Sjukdomsburda i Sverige 2019

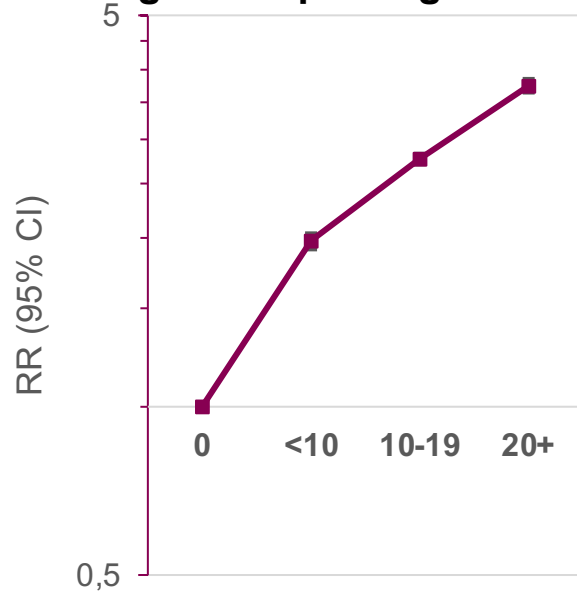
Förloade “funktionsjusterade levnadsår” efter orsak

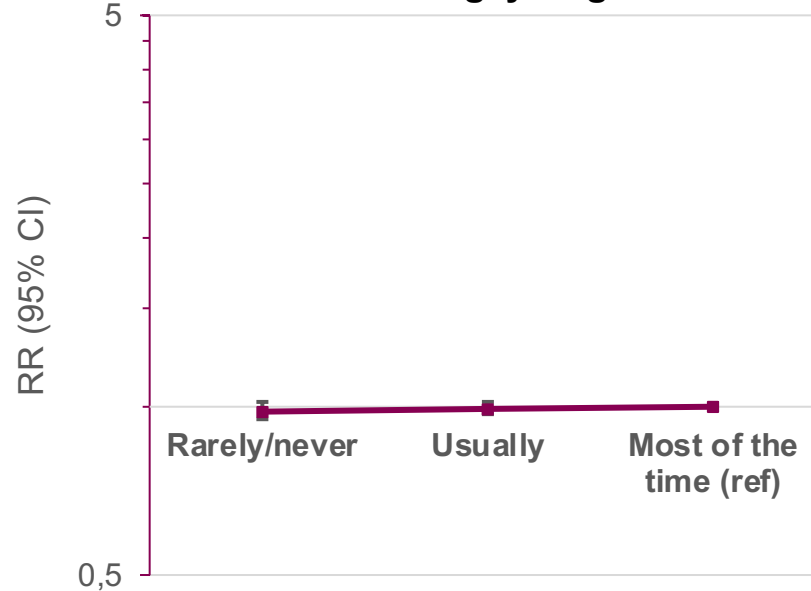
Dödlighet i relation till dagligrökning respektive "lycka"

(The Million Women Study, Lancet 2013 & 2016)

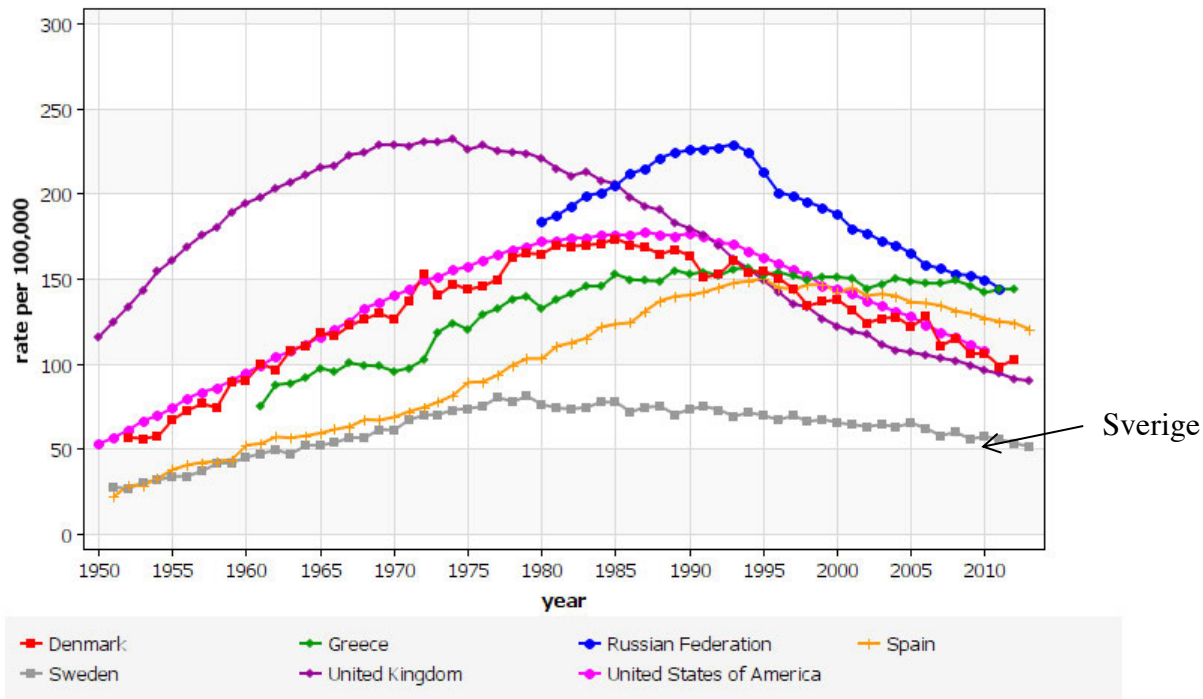
Antal cigaretter per dag

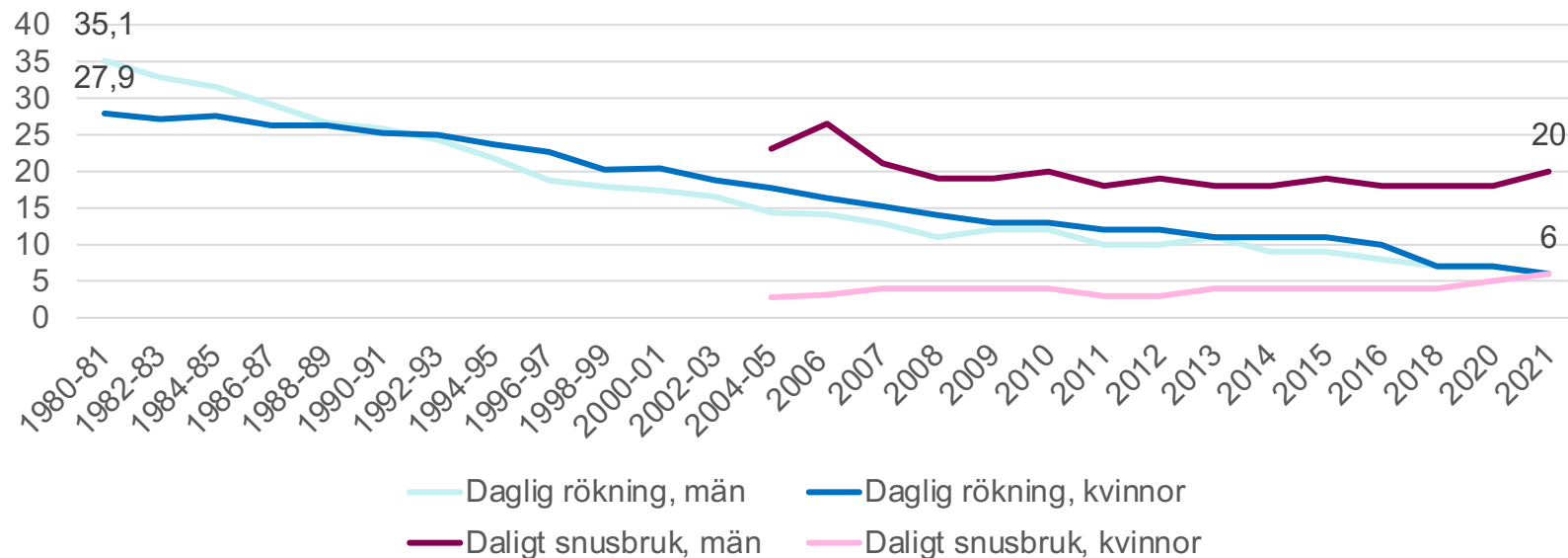
Hur ofta man känner sig lycklig

"The Swedish Experience": Dödlighet i lungcancer bland män, 1950-2013

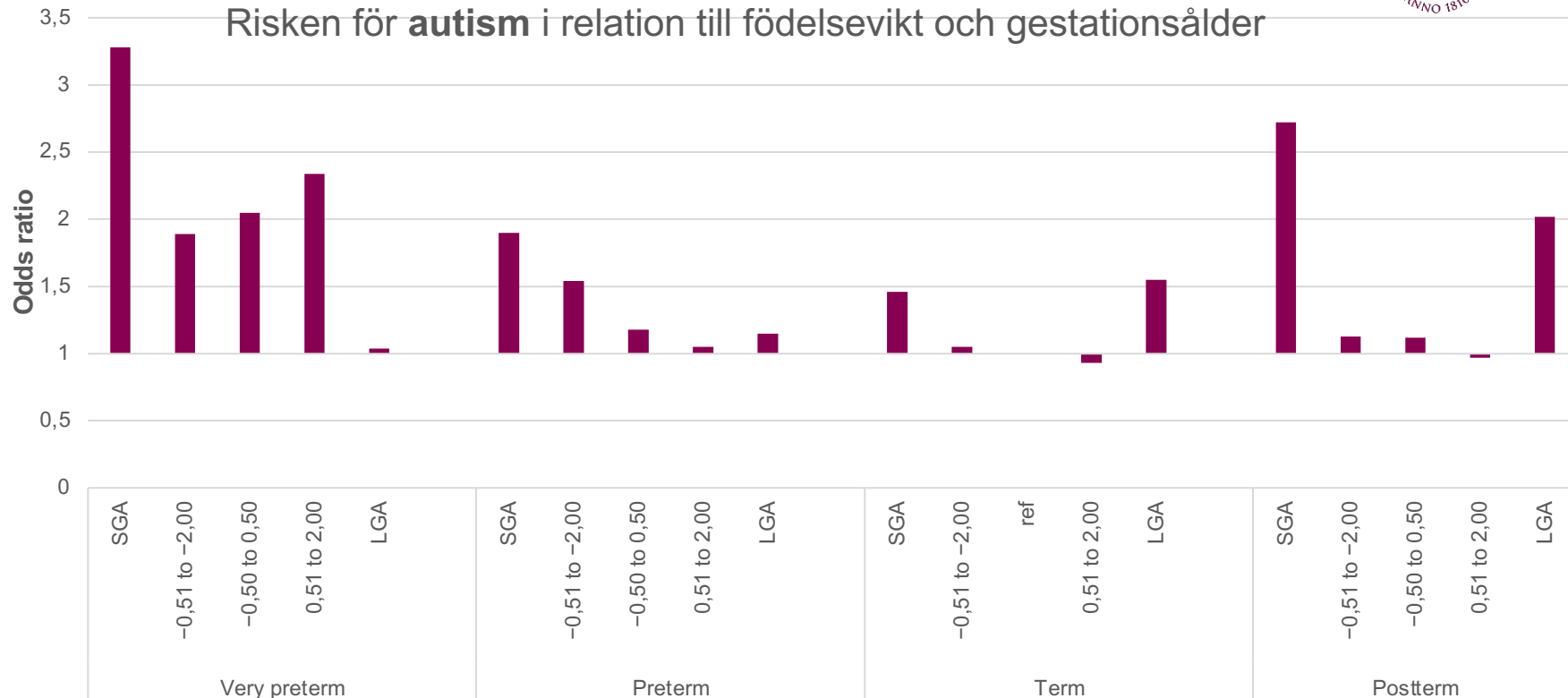
Tobaksbruk i Sverige 1980-2021

Eller... vad bestämmer hälsans bestämningfaktorer?

**BLIR VI FRISKA OM VI HAR
BRA SJUKVÅRD OCH EN
HÄLSOSAM LIVSSTIL?**

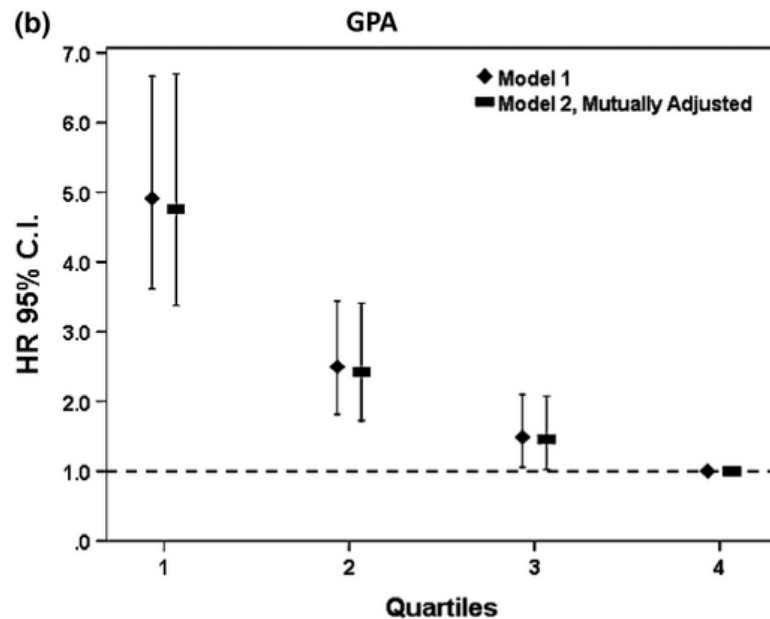
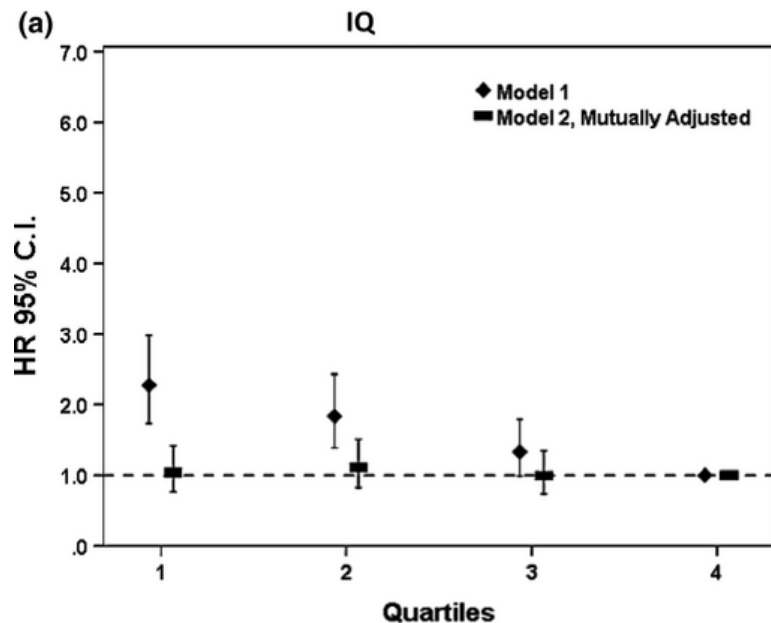
Hälsa bestäms också i fosterlivet

SGA-Small for Gestational age; LGA – Large for... Adjusted for parental age and psychiatric admission, family income at birth, occupational status at birth, mother's country of birth, maternal gestational diabetes and hypertension, and congenital malformation in the child.

Och av hur det går i skolan

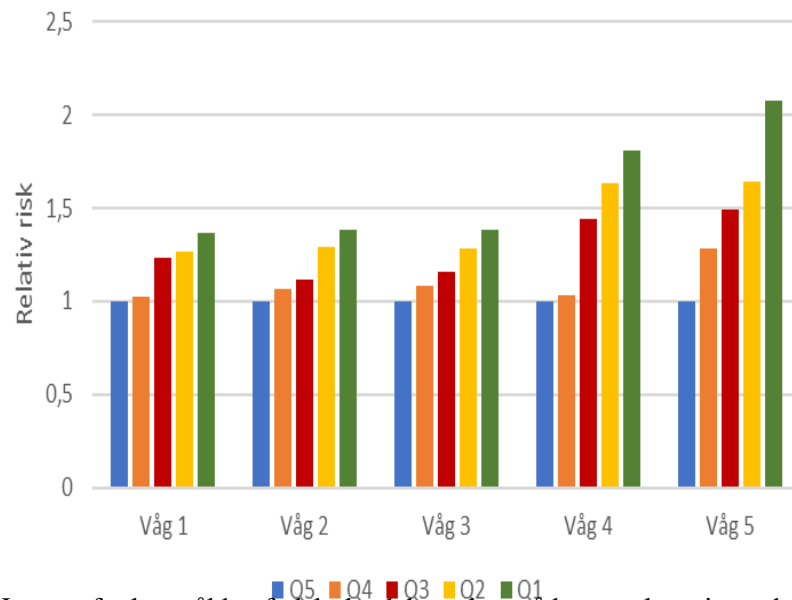
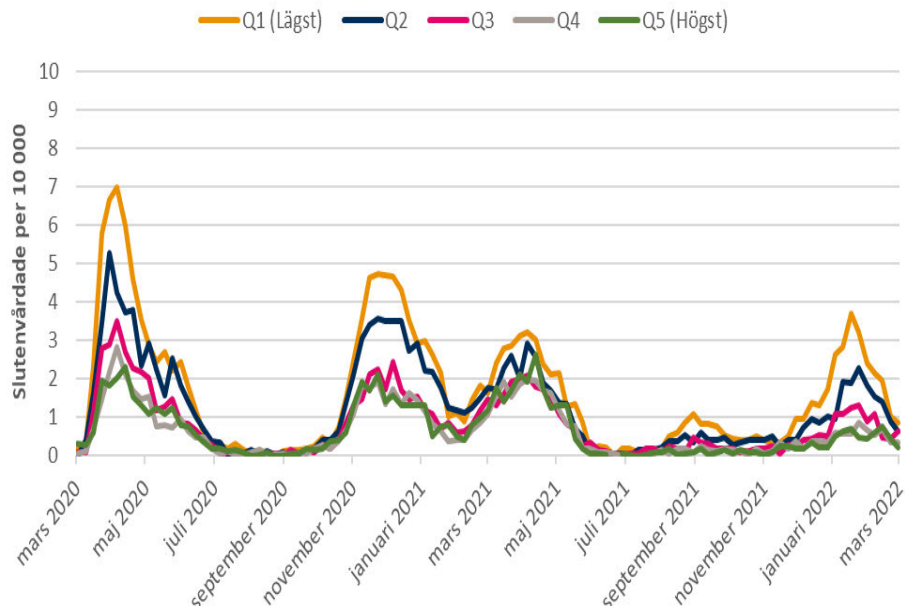
Självordsförsök och grundskolebetyg (GPA)/IQ vid 13 års ålder

Pengar är viktiga

Förekomst av/relativ risk för slutenvård, Covid-19, efter inkomst
(Stockholms län, mars 2020 – mars 2022)

Justerat för kön, ålder, födelseland, boendeområde, sysselsättning och vaccinationsstatus

En ny folkvandringstid

GERMANY

ITALY

**GREAT
BRITAIN**

IRELAND

CANADA

SOVIET
UNION

MEXICO

NORWAY
SWEDEN
DENMARK

FRANCE

CHINA, TAIWAN

PHILIPPINES

GREECE

AUSTRIA

9A

LAND

HUNGARY

TUGAL

IEA

AN

A3

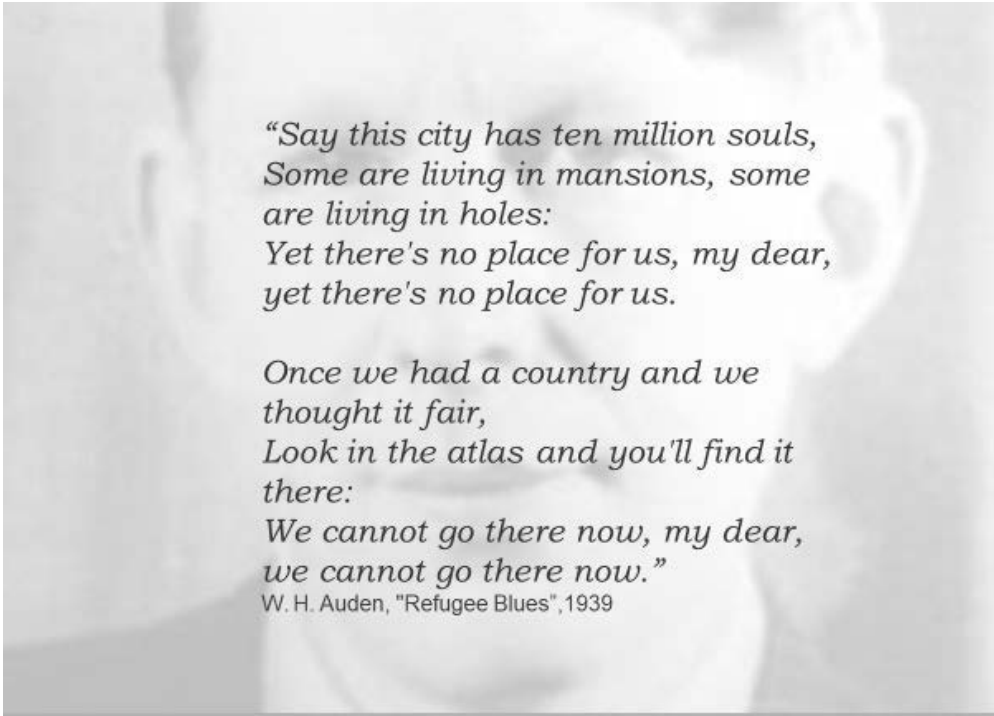
IMMIGRATION BY COUNTRIES

1820-1985

Source: 1986 Statistical Yearbook of the Immigration and Naturalization Service

# That Decade	Top Decade	Total 1820-1985
1,452,970	1881-90	7,031,370
2,046,677	1901-10	5,330,064
807,357	1881-90	5,040,000
914,119	1851-60	4,697,290
924,515	1921-30	4,204,027
1,597,306	1901-10	3,420,772
640,294	1971-80	2,568,449
656,494	1881-90	2,504,943
77,882	1841-50	767,899
124,326	1971-80	735,095
354,987	1971-80	705,212
184,201	1911-20	885,155
453,449	1911-20	617,565
264,863	1971-80	603,206
227,714	1921-30	555,037
462,893	1911-20	536,232
101,710	1971-80	482,231
267,038	1971-80	475,449
129,797	1901-10	438,119
157,869	1901-10	400,329

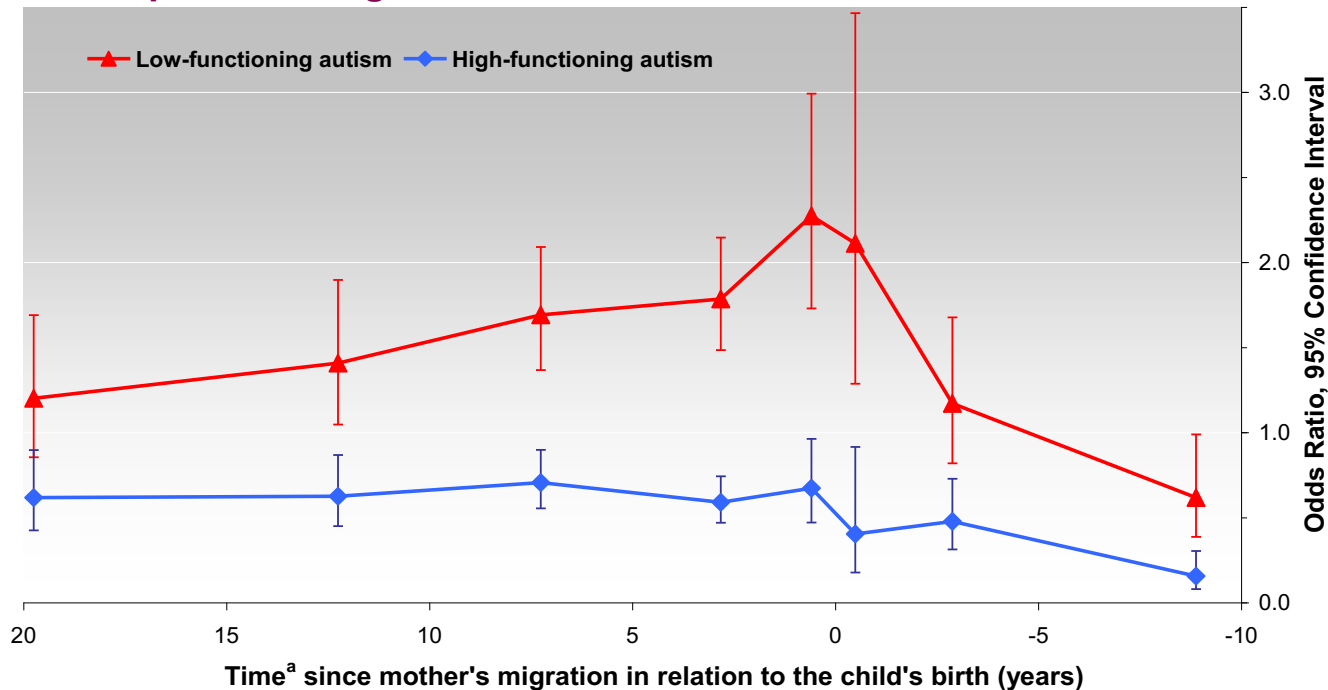
*"Say this city has ten million souls,
Some are living in mansions, some
are living in holes:
Yet there's no place for us, my dear,
yet there's no place for us.*

*Once we had a country and we
thought it fair,
Look in the atlas and you'll find it
there:
We cannot go there now, my dear,
we cannot go there now."*

W. H. Auden, "Refugee Blues", 1939

Migration påverkar hälsa

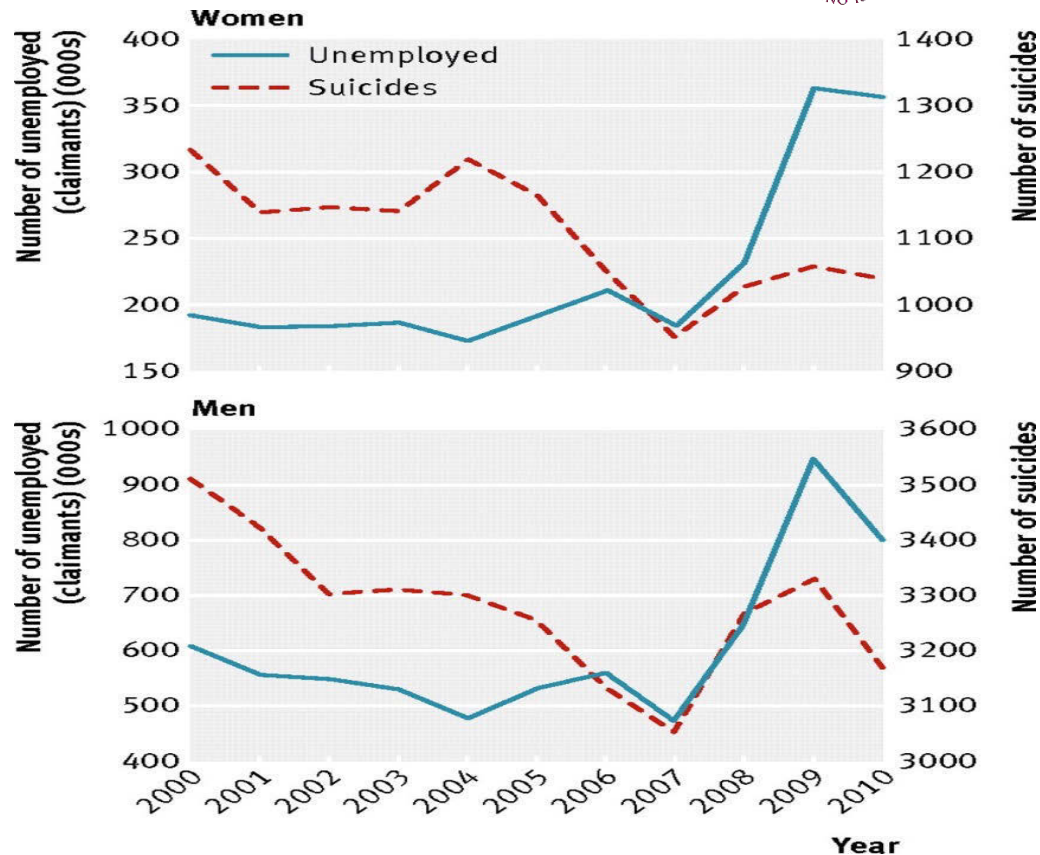
Mammans tidpunkt för migration och barnets risk för autism

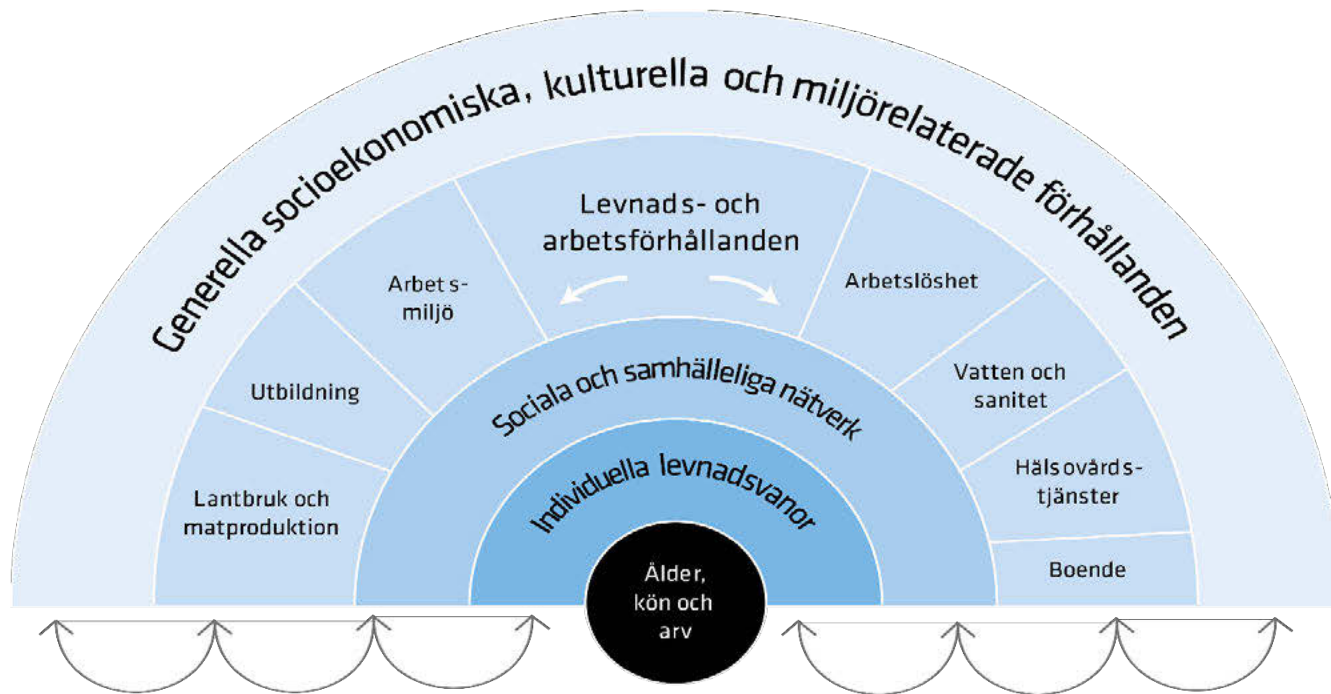
^aPositive values indicate time since maternal migration to Sweden before the child's birth (in 2nd generation immigrant children), negative values indicate age of child when the mother migrated to Sweden (in 1st generation immigrant children).

Samhällsutveckling påverkar hälsa (liksom kön...)

Själv mord under finanskrisen (2008-10) i
Storbritannien

Detta bestämmer om vi blir sjuka eller håller oss friska

Tack!

Cecilia.Magnusson@ki.se

